

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΣΤΗ ΖΑΚΥΘΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ Δύση τῆς Ἀγάπης	Μιχ. Ἀργυροπούλου
Τὸ Ἴόνιο Θέατρο (συνέχεια).	Μ. Βάλσα
Ἄπ' τὰ «Τραγούδια στὴν Ἀγάπη»	Ρίτας Μπούμη
Antigone	Arnaldo Cervesato.
Θέ μου ὅσο ζῶ περισσότερο	Μυρτιώτισσας
Ὁ Σολωμὸς καὶ ἡ γλῶσσα μας.	Ν. Β. Τωμαδάκι
Ὁ σκοτεινὸς ἄνθρωπος.—Ὑστερα ἀπ' τὸν πόνο	Μαριέττας Μινώτου
Ἡ Βροχὴ τοῦ Βορῶ	Παύλου Φλώρον
Νεοελληνικὰ Προβλήματα (συνέχεια).	Διον. Ζακυνθηνοῦ
Τὸ Καναρίνι.	Ναπ. Παπαγιωργίου
Ἀπὸ τὸ Ἀρχεῖο τοῦ Κάλβου	Σπύρον Μινώτου
Πνευματικὴ Ζωή.—Ἐκδόσεις.—Περιοδικά.—Διάφορα.	

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΑΙ. Σ3. Υ1. Φ2. 0009

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
Ἔτος Β. Ἀριθ. 21
Δεκέμβριος 1928.
Τὸ τεύχος Δραχ. 4

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ «ΙΟΝΙΟΥ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑΣ»,

Ετησία	Δραχ.	50
Εξάμηνος	»	25
Ετησία Έξωτερικού δολλάρια		2
Έκδοση πολυτελείας τὸ διπλό.		

Διευθύντρια: *Μαριέττα Μινώτου*
» συντάξεως: *Ρίτα Μπούμη*

—= Τυπώνεται στή Σύρο —=
Έμβάσματα, συνεργασία και ἄλλο σχετικό μὲ τὸ Περιοδικὸ στέλνεται στή Διεύθυνση: *Μαριέττα Μινώτου* Διευθύντριαν «Ιονίου Ἀνθολογίας» *Ζάκυνθου*.

Ἀπὸ τὸ Γενάρη ἡ συνδρομὴ τῆς «*Ιονίου Ἀνθολογίας*» ἀξάνεται σὲ 50 δραχμὲς τὸ χρόνο καὶ σὲ 25 γιὰ τὶς ἔξι μῆνες. Γιὰ δὲ τὸ ἐξωτερικὸ σὲ 2 δολλάρια. Κι' αὐτὸ γιὰ τὸ πρόγραμμα τῆς «*Ιονίου Ἀνθολογίας*» εἶνε νὰ τραβήξῃ μπρὸς καὶ νὰ φτάσῃ στὸ σκοπὸ τῆς. Γι' αὐτὸν ὑποβάλλεται σὲ ὑπέρογκα ἐξοδα μὲ τὴ βεβαιότητα πῶς οἱ συνδρομητὲς τῆς κι' οἱ φίλοι τῆς θὰ τὴν ὑποστηρίξουν μ'ἀγάπη κι' ἐνθουσιασμό. Ἀντὶς ἕως τῆς μικρᾶς αὐτῆς ἀξίωσης, ἡ «*Ιόνιος Ἀνθολογία*», θὰ χάρισῃ στοὺς συνδρομητὲς τῆς τοῦ 1929 μόλις ἐμβάσουν τὴν συνδρομὴ τους, τὸ περίφημο *Λεύκωμα* τῆς *Ζακύνθου*, ποὺ πουλιέται μόνον τοῦ 45 δραχμῶν.

Ἔτσι μὲ 50 μόνον δραχμῶν θάχουν τὴν «*Ιόνιος Ἀνθολογία*» γιὰ ἕνα χρόνο, (πάνω ἀπὸ 160 σελίδες) καὶ τὸ *Λεύκωμα* (200 καλλιτεχνικὲς σελίδες μὲ 100 εἰκόνες), τὸ μνημεῖο αὐτῶν ἑορτῶν τῆς *Ζακύνθου*.

Ἐμβάσετε λοιπὸν τὸ ταχύτερον τὴ συνδρομὴ σας τοῦ 1929 (πενήντα δραχμῶν) γιὰ νὰ τὸ λάβετε δωρεάν κι' ἐλεύθερον ταχικῶν τελῶν.

Μ' αὐτὸ τὸ φύλλον τελειώνει ἡ Β' χρονιά τῆς «*Ἀνθολογίας*» ὥστε ἡ Γ' ἀρχίζει ἀπὸ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1929. Ὁ Β' τόμος 124 σελίδες πουλιέται ἐφ' ὅσον δὲν ἐξαντληθῇ στὰ Γραφεῖα μας γιὰ πενήντα δραχμῶν.

Ἀργότερα θὰ τυπώσωμε ἐξώφυλλον καὶ πίνακες περιεχομένων γιὰ τοὺς δυὸ προηγούμενους τόμους καὶ θὰ τὰ στείλωμε δωρεάν στοὺς συνδρομητὲς μας.

Ἡ «*Ἀνθολογία*» πουλιέται στὴν Ἀθήνα στὰ βιβλιοπωλεῖα τῆς «*Ἐστίας*», *Κολλάρου*, *Ἐλευθερουδάκη*, *Ζηγάκη* καὶ *Ράλλη*. Στὴν Πειραιᾶ στὸ Βιβλιοπωλεῖο *Ἠλιάδης* καὶ *Σώμου*. Στὴν Ἀλεξάνδρεια στὰ «*Γράμματα*». Στὴ Σύρον στὸ *Πρακτορεῖο* καὶ Βιβλιοπωλεῖο *Γ. Σταθοπούλου*.

Στὸ ἐρχόμενον φύλλον: «*Ἐπιδρομὲς στὴν Κεφαλλονιά*» «*Δύο σχετικὲς παραδόσεις*» τοῦ **Θ. Σ. ΤΖΑΝΝΕΤΑΤΟΥ**.

ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΖΗΛΕΙΑΣ

Ἡ ΔΥΣΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Φειδιοῦ γλωσσίδι δὲν σοῦ κρύβω
κι' οὔτε, τὰ κάτασπρά σου στήθια
Ποῦ μ' ἐφωλιάσαν, φαρμακόνω'
— Σιωπαίνω μόνον.

Κι' οὔτε σὲ παλαιμάτου στίβο
μπροστὰ σι' ἀχόρταγα τὰ πλήθια,
τὴν περηφάνεια μου θεριόνω'
— τὴν πνίγω μόνον.

Μὰ κι' οὔτε τῆς σβυστῆς ἀγάπης
τὸ σκέλεθρο ἀπ' τὸν τάφο βγάλω
καὶ τὴν πορφύρα του λασπόνω'
— Σκύβω καὶ μόνον....

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥ
Χάρος, τῆς Ζήλειας ὁ Ἀράπης,
ἤδωκε, τὸν μάγο καὶ τὸν πλάνο! —
Μοῦ πήρε ρήγισσα καὶ θρόνο'
— Καὶ κλαίγω μόνον.

Κ' εἶναι τὸ κλάμα καὶ δικό σου
γιὰ τὸ χαμό σου καὶ χαμό μου·
καὶ γιὰ τὰ δυὸ μαζὺ βουρκώνω :
— Δυὸ πόνων πόνο.

Μὰ σὺ βουβὸ τὸ βογγητό μου,
γαλήνιος πάντα ὁ χωρισμός σου.
— Ἕλιος, τῆ Δύση μας χρυσόνω·
Καὶ . . . σβύνω μόνο !

ΜΙΧ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Μ. ΒΑΛΣΑ

ΤΟ ΙΟΝΙΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΟΙ ΙΟΝΙΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΔΡΑΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο).

Ἄλλ' ὅτι δὲν ἔπραξεν ἡ κυβέρνησις, τὸ ἔπραξεν ἡ σάτυρα, εἰς ἣν κατέφυγεν ὁ Καντούνης γράψας ἔμμετρον κωμῶδιαν ὑπὸ τὸν τίτλον «οἱ Γιαννιώται», ἐν ἧ μὲ τὰ ζωηρότερα χρώματα ἀφ' ἐνὸς μὲν ἔζωγράφησε τὴν παχυλὴν ἀμάθειαν τῶν ἐμπειρικῶν ἐξ Ἡπείρου ἰατρῶν, ἀφ' ἐτέρου δὲ τὴν αὐτοθυσίαν τῶν Ζακυνθίων, οἵτινες ὑπεβάλλοντο εἰς τὰς ἥκιστα θεραπευτικὰς μεθόδους αὐτῶν. Ἡ κωμῶδία τοῦ Καντούνη ἐν ἧ ἀπεικονίζετο πιστῶς ὁ τότε βίος τῶν Ζακυνθίων, παρασταθεῖσα ἀπὸ σκηνῆς ἐπέφερεν ὅσα ὁ ποιητὴς δι' αὐτῆς ἐζήτησεν ἀποτελέσματα καθόσον ἔκτοτε οἱ Γιαννιώται σπανιώτατα εὕρισκον ἀσθενεῖς πρὸς θεραπείαν : ἀλλὰ πότε ἐγράφη καὶ παρεστάθη ἡ κωμῶδία τοῦ Καντούνη ; Οὐδεμία περὶ τούτου ὑπάρχει ἔγγραφος πληροφορία. Ἐν ἔγγραφῳ τινὶ (1) ἀναφέρεται ὅτι κατὰ τὸ 1764 παρεστάθη ἑλληνικὴ κωμῶδία «Σὲ ἓνα ἀρχοντικὸ σπιτί» εἰς ἣν παρευρέθησαν πάντες σχεδὸν οἱ ἰατροὶ καταγοητευθέντες ἐκ τῆς παραστάσεως, λαμβανομένου ὅπ' ὄψει ὅτι κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐγένοντο ἐν πάσῃ ἐπισημότητι καὶ οἱ Γάμοι τοῦ Καντούνη, δὲν εἶναι ποσῶς ἀπίθωνον ἢ πληροφορία τοῦ ἔγγραφου νὰ ἀναφέρεται εἰς τοὺς «Γιαννιώτας».

Πρὸς τὸ παρὸν θ' ἀποφύγομεν καθεὶ σκόλιον καὶ θὰ παρουσιάσομε στὸν ἀναγνώστη ἕναν ἄλλον Ἴονιο δραματικόν, τὸν Σαβόγια Σουμερλῆ, συγγραφέα τῆς κωμῶδιαις *Μωραΐταις*.

(1). Σημ. τοῦ κ. Λάσκαρη.—Τὸ περιεχόμενον τοῦ ἔγγραφου μοὶ ἀνεκοίνωσεν ὁ ἱστοριοδίφης κ. Σ. Δε-Βιάζης εἰς ὃν καὶ πολλὰς ἄλλας περὶ τοῦ ἐν Ζακύνθῳ θεάτρου ὀφείλω πληροφορίας.

Ἐπειδὴ πάλι ὄλες μας τίς πληροφορίες γιὰ τὸν ποιητὴ αὐτὸν τίς ἔχομε ἀπὸ τὴν ἴδια πηγῇ, προτιμοῦμε νὰ τίς μεταγράψομε ἀκριβῶς ὅπως τίς διαβάζομε.

«Ὁ ἕτερος τῶν ποιητῶν κωμωδιογράφων ἦτο ὁ Σαβόγιας Σουμερλῆς, ὅστις τοσαύτην κλίσιν περὶ τὸ στιχογραφεῖν εἶχεν, ὥστε λέγεται ὅτι προσελθὼν ποτὲ παρὰ τῷ δικηγόρῳ Λογοθέτῃ ἐξέθεσεν αὐτῷ δλόκληρον ὑπόθεσίν του ἐμμέτρως.

Καὶ οὗτος, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ποιημάτων του, ἔγραψε κωμῶδιαν ἡθῶν ἔμμετρον, δι' ἧς προσεπάθησε νὰ διορθώσῃ τὰ κακῶς ἔχοντα παρὰ τοῖς συμπατριώταις αὐτοῦ Ζακυνθίαις. Ὡς θέμα τῆς κωμωδίας του ἔλαβεν ὁ Σουμερλῆς τὴν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑπάρχουσαν παρὰ τισὶ τῶν Ζακυνθίων ἄδικον μῆνιν κατὰ τῶν Πελοποννησίων οἴτινες, ἐρχόμενοι εἰς Ζάκυνθον, ἀπέκτων διὰ τῆς ἐργασίας αὐτῶν χρήματα καὶ τιμῆν. Τὸ τοιοῦτο, μερὶς τίς τῶν Ζακυνθίων δὲν ἔβλεπε μὲ καλὸν ὄμμα καὶ παντοιοτρόπως προσεπάθει νὰ διαβάλλῃ τοὺς Μωραΐτας, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀποκαλοῦσα αὐτοὺς *ξένους*, ἀφ' ἐτέρου δὲ συκοφαντοῦσα αὐτοὺς, ὅτι δῆθεν ἐνῶ ἀπέκτων περιουσίας ἐν Ζακύνθῳ, δὲν ἔπαυον νὰ κατηγοροῦσι τοὺς Ζακυνθίους.

Τὸ ἄδικον αὐτὸ ἠθέλησε νὰ θεραπεύσῃ ὁ Σουμερλῆς καὶ ἔγραψε κωμῶδιαν ὑπὸ τὸν τίτλον *οἱ Μωραΐται*. Ἦρωσ τῆς κωμωδίας εἶναι ὁ ἐκ Πατρῶν Ἀνδρέας Παπαδόπουλος, ὅστις δεκαετῆς καὶ πτωχότατος μεταδὰς εἰς Ζάκυνθον κατώρθωσε διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς τιμότητος αὐτοῦ νὰ γίνῃ ἀγαπητὸς ὄχι μόνον παρὰ τοῖς Ἑνετοῖς ἀλλὰ καὶ παρὰ τῇ εὐγενεὶ τάξει τῶν Ζακυνθίων. Κατ' ἀρχὰς ὁ Παπαδόπουλος εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν Ἑνετοῦ ἄξιωματικοῦ μετὰ τὴν εἰς Κέρκυραν μετάθεσιν τοῦ ὁποίου προσελήφθη ὡς ὑπηρέτης παρὰ τινὶ Ζακυνθίῳ *Κόντε*, παρ' ᾧ καὶ ἔμεινε ἐπὶ πολλὰ ἔτη, χρησιμοποιῶν τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του εἰς ἐκμάθησιν γραμμάτων παρὰ τινὶ τῆς πόλεως ἱερεῖ. Μετὰ δεκαετῆ παρὰ τῷ Κόντε ὑπηρεσίαν, ἀφοῦ κατώρθωσε διὰ τῆς οἰκονομίας του ν' ἀποταμιεύσῃ μερικὰ χρήματα, ἀπεχαιρέτισε τὸν Κόντε καὶ ἀνοῖξε ἓνα μαγαζάκι». Τοῦτο ἤρκεσε νὰ ἐξεγείρῃ κατ' αὐτοῦ τοὺς μοχθηροὺς καὶ ἀέργους, ἐνῶ τοῦναντίον ἡ ὑγιὴς μερὶς τῆς κοινωνίας τὸν ἠγάπησε καὶ τὸν ὑπεστήριξε τόσον, ὥστε μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου χρόνου ὁ μικρέμπορος Μωραΐτης ὄχι μόνον μεγάλην ἀπέκτησε περιουσίαν, ἀλλὰ καὶ ἔλαβεν ὡς σύζυγον μίαν εὐγενῆ τῆς νήσου κόριν.

Μεταξὺ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Παπαδοπούλου οἱ ἀσπονδότεροι ἦσαν τὰ τέκνα τοῦ πρώην κυρίου του, τοῦ Κόντε, ὅστις εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, ἀποφιλοπόνησε καὶ τιμὰς ἀντὶ τῆς ἐπὶ ἐξ ἄλλου ἢ σύζυγός του ἦτο τότε πτωχὸς ἀριστοκρατικῆς οἰκογενείας. Μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων τινος οἱ υἱοὶ τοῦ Κόντε, οἵτινες καίτοι ἐντελῶς ἀγράμματοι εἶχον κατορθώσει διὰ χρημάτων πολλῶν ν' ἀποκτήσωσι δίπλωμα ἰατρικῆς ἐν Ἰταλίᾳ,

ἤρχισαν νὰ παραδίδωνται εἰς παντὸς εἶδους ἀσωτείας. Εἰς ἐπίμετρον τὰ κτήματά των καταστρέφονται ὑπὸ βροχῆς, αἱ οἰκίαι των κατακρημνίζονται ὑπὸ σεισμοῦ καὶ μένουν εἰς τοὺς πέντε δρόμους, δυστυχεῖς, πτωχοί, καὶ ἀνίκανοι πρὸς πᾶσαν ἐργασίαν. Τέλος διὰ τῆς βίας ἀναγκάζονται νὰ νυμφευθῶσι γυναῖκας τῆς τελευταίας ὑποστάθμης μεθ' ὧν εὐρίσκοντο εἰς ἐρωτικὰς σχέσεις, τούτου ἕνεκα καὶ διαγράφονται τῆς *Χρυσῆς Βίβλου*, ἐν ἣ ἕξ ἄλλου ἐγγράφεται τὸ ὄνομα τοῦ ἐκ Πατρῶν ἐμπόρου, ὅστις εἰς ἡλικίαν ἐξήκοντα ἐτῶν πολεμεῖ κατὰ τῶν Τούρκων καὶ διαπρέπει.

Τοιαύτη ἡ κωμῶδία τοῦ Σουμερλή, ἐγένετο δημοφιλεστάτη ἐν Ζακύνθῳ, οὐχ' ἦττον δυσηρέστησε καὶ πολλούς, ἰδίᾳ τοὺς εὐγενεῖς καθόσον ὁ ποιητὴς εἶχε παρεμβάλῃ ὡς ἐπεισόδια εἰς τὴν κωμῶδιαν του σκάνδαλά τινα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὧν ἥρωες ἦσαν οἱ κατὰ τοῦ ἔργου τοῦ Σουμερλή ἐξεγερθέντες, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων νέοι τινὲς φιλότεχνοι ἐκ τῆς ὑγιοῦς μερίδος τῆς κοινωνίας, παρ' ἣ ἡ κωμῶδία τοῦ Σουμερλή ἐγένετο προσφιλὴς παρέστησαν αὐτὴν δημοσίως ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῇ 1789 (1) ἀλλ' ὁ ὄχλος παρακινήθεισ ἐπὶ τῶν ἐχθρῶν τοῦ ποιητοῦ, οἵτινες ἐβλεπον τὰ κακίας αὐτῶν ἐκτυλισσομένης ἀπὸ σκηνῆς ἐπιτίθεται κατὰ τῶν ἡθοποιῶν καὶ τοῦ ποιητοῦ ὧν καὶ ἐκακοποίησαν. Ἡ ἀρχὴ ἐπεμβάσα συνέλαβε τοὺς δράστας οὓς καὶ μετ' αὐστηρὰν ἀνάκρισιν ἐτιμώρησεν.

Εἰς τὴν κατὰ τοῦ ποιητοῦ ἐπίθεσιν ταύτην ὀφείλομεν σήμερον ὄσας πληροφορίας περὶ τοῦ ἔργου ἔχομεν. Ἄν δὲν ἐλάμβανε χώραν αὕτη, ἂν δὲν ἐνηργοῦντο ἀνακρίσεις τὰ ἔγγραφα τῶν ὁποίων ἐσώζοντο μέχρι τοῦ 1893 ἐν τῷ ἀρχαιοφυλακείῳ τῆς νήσου, τὸ ἔργον τοῦ Σουμερλή εἰς οὐδὲν ἕτερον ἔγγραφο ἀναφερόμενον θὰ ἔμενε καθ' ὀλοκληρίαν ἄγνωστον (2).

Ἡ τελευταία λεπτομέρεια τῆς μακρυᾶς αὐτῆς περικοπῆς πρέπει νὰ μᾶς τραβήξῃ ἰδιαίτερα τὴν προσοχὴν μας. Δίχως τὰ ἐξαιρετικὰ γεγονότα ποὺ ἀνέβηκαν στὴν πρώτη παράστασι τῶν *Μωραϊτῶν*, γεγονότα χαρακτηριστικὰ γιὰ τὰ θεατρικὰ ἔθιμα τῆς ἐποχῆς, θὰ χανόταν γιὰ πάντα κάθε ἴχνος τῆς κωμῶδιᾶς αὐτῆς. Εἶναι πλέον παρὰ

(1) Ἄν καὶ δὲν ὑπῆρχε θέατρο στὴ Ζάκυνθο πρὶν τὰ 1750, ἡ πρώτη σκηνὴ (χτιστὴκε μεξοδα τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Βενετσιάνικης φρουρᾶς καὶ τῶν νέων Ἑλλήνων ἐρασιτεχνῶν) ἦταν μιὰ μικρὴ ἀθῶσα μὲ τριακόσιες θέσεις, ἀπ' ὅπου πέρασε ὅλο τὸ κωμικὸ ἰταλικὸ δραματολόγιον. Ὁ Γκαλντόνε ἦταν ὁ ἀγαπημένος δραματογράφος, οἱ ἰδρυτὲς ἀπάρτιζαν τὸ καλλιτεχνικὸ προσωπικόν, καὶ... ἡ εἰσοδος ἀπαγορευόταν στὶς κυρίες!

(2) Σημείωσις τοῦ κ. Λάσκαρη. — «Τὰ περὶ τῆς κωμῶδιᾶς τοῦ Σουμερλή εὐγενῶς μοὶ ἀνεκοινώθησαν ὑπὸ τοῦ κ. Δε-Βιάζη, ὅστις καταγινόμενος εἰς ἱστορικὰς μελέτας ἔχει διεξέλθῃ πάντα τὰ ἐν τῷ ἀρχαιοφυλακείῳ τῆς Ζακύνθου ὑπάρχοντα ἔγγραφα μετὰ τῶν ὁποίων ὑπῆρχον καὶ αἱ κατὰ τὴν δίκην τοῦ Σουμερλή γενόμεναι μαρτυρικαὶ καταταβέσεις αἰτινες μετὰ τῶν λοιπῶν ἐγγράφων καταστράφησαν ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ τοῦ 1893».

πιθανὸν πὼς ἓνας μεγάλος ἀριθμὸς δραματικῶν ἔργων ποὺ παίχτηκαν τὴν ἴδιαν ἐποχὴν καὶ χειροκροτήθηκαν ἀπὸ ἓνα κοινὸ ἐκλεχτό, ποὺ ἡ μὀρφωσὴ του καὶ τὰ γούστα του τὸ τραβοῦσαν φυσικὰ στὸ θέατρο, ἐπειδὴ δὲν τυπώθηκαν, θὰ μᾶς μείνουν ἴσως γιὰ πάντα ἄγνωστα.

Εἶναι δυστύχημα πὼς δὲν ὑπῆρχαν τότε διευθυντὲς θεάτρων, ἐπιχειρηματίες ἔμπειροι καὶ ἐκδότες συμπερονολόγοι. Φθάνουμε νὰ ἐπιθυμοῦμε κείνο ποὺ σήμερα χτυποῦμε. Διότι δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ἢ τέχνη θὰ κέρδιζε, καὶ βιομηχανοποίηση τοῦ θεάματος, ποὺ εἶναι σήμερα ὁ λόγος τῆς κατάπτωσις τῆς δραματικῆς τέχνης, θὰ ἔσωζε τότε ἀπὸ τῆς λήθη μετὰ τὴν ἐκδόσὴ τῆς, ὀλόκληρη σκηνηκὴ παραγωγὴ, ποὺ κρίνοντας ἀπὸ τὰ προηγούμενά μας, ἦταν ἀξία τοῦ μεγαλύτερου ἐνδιαφέροντος.

Τὸ χάσιμο τοῦ Ἴονιου Θεάτρου, Θεάτρου κατ' ἐξοχὴν σατυρικοῦ καὶ τελείως διαφορετικοῦ ἀπὸ τὴν Κρητικὴ σκηνή, εἶναι διπλὰ λυπηρὸ τόσο γιὰ τὴν φιλολογία ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἱστορία τῆς κοινωνίας τῆς Ἑπτανήσου τῶν XVIII αἰῶνα. (1)

(Ἔχει συνέχεια)

Μ. ΒΑΣΣΑΣ

(1) Ἀπόσπασμα. — Ἡ μελέτη τοῦ κ. Λούκαρη γιὰ τοὺς προμνημονευμένους κωμικογράφους ἐξανδημοσιεύθηκε σχεδὸν ἴδια στὸ ἐπαγγελματικὸ περιοδικὸ *Ἑλληνικὸν Θεάτρον* (1928) σὲνα μεγάλο ἄρθρο μετὰ συνέχειας *Τὸ Θεάτρον ἐν Ζακύνθῳ*. Ὁ κ. Λάσκαρης διόρθωσε τὸ ὄνομα τοῦ Καντούνη σὲ Καντούδη. Μ. Β. (μετάφρασις ἀπ' τὸ γαλλικὸν τῆς Κας *Μαριέττας Μινώτου*)

ΑΠ' ΤΑ "ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ,"

V.

Ὅλα γιὰ σένα ὅλα! Τοῦτο, κείνο, τᾶλλο καὶ μαζὶ ὅλα εἶναι δικά σου, τὰ λιῶνω μὲς τῆ σκέψη καὶ τὰ χύνω, ἀσφυρηλάτητα στὸ κόνισμά σου. Τῆς παρθενιάς μου τᾶσπιλο τὸ κρῖνο, σάν 'να κοινὸ λουλουδι στὰ μαλλιά σου τὸ ξεφυλλίζω, καὶ ὅλα σοῦ τ' ἀφίνω καὶ νιότη καὶ ζωὴ μὲς τὴν ποδιά σου. Ἐσύ 'σαι Ἀγάπη, πάντα σὺ καὶ μόνη, καὶ ὅπου καὶ νὰ γυρίσω τὴ θεωρία μου τὴ λάμψη σου θὰ νιώθω νὰ μὲ ζώνει... Ποτ' ὑποταχτική, τότε κυρά μου, πάντα ψηλὰ μὲ σαίρνει καὶ μ' ὑψώνει καὶ δὲ μ' ἀφίνει πιά ν' ἀγγίζω χάμου.

ΙΑΚΩΒΑ ΕΛΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Σῆρος 1928.

ΡΙΤΑ Ν. ΜΠΟΥΜΗ

ANTIGONE (*)

Quando Eros dai vanni lucenti è apparso appena e un nuovo delizioso tormento invade il cuore e il chino sguardo rapito—pensoso—, è dolce, Antigone, nell'incanto della nuova svelata gioia, vivere e favellar coi cari fiori confidenti, quasi già udendo il passo e la parola dell'amato simile agli dei.

Grata questa attesa a te, Antigone: bella radiosa mente, se le tue forme furon disegnate dalla mano istessa che tracciò la linea meravigliosa dei tuoi sogni; a te nata per l'amore e non per l'odio.

Dolce vivere così; ma più dolce morire, prima pure che Eros sia giunto, se il nume chieda, un giorno, più folta nube dal fuoco del «grande amor senza limiti»—di esso, che è aroma del mondo— su dall'ara del patto divino. E in quel giorno, tu dicesti agli uomini l'inflessibilità di esso amore contro la vana loro regola di odio—e contro essa, contr'essi, esclamasti sulla spoglia del fratello perduto, consciamente decisa:

«Io lo sepellirò, e sarò beata di morire per questo. Riposerò accanto a lui come amica accanto ad un amico; dopo aver commesso un delitto per amore. E se tale è il mio atto, voglio che tutte le mie virtù s'inginocchino innanzi a questo delitto».

E scegliesti la parte migliore: di là del caduco, nella zona della luce e dei colori perenni, il tuo amore, oltre ogni oblio, sta: eletto immortale.

E premio statuito nell'Ade la vita del sogno in eterno a chi, olocausto al nobile invito radioso, all'unica legge d'amore, profferse—a gloria del nume, a gloria dell'intima voce—la vita dell'opere umane e i canti di Ebe fiorita.

ARNALDO CERVESATO

ANTIGONH

Σάν πρωτοφαίνεται ὁ Ἔρωτας μὲ τὰ λαμπερὰ φτερά και μιά νέα ἡδονική ἀνησυχία κυριεύει τὴν καρδιά, και τὸ γυρτὸ ἀφαρπασμένο βλέμμα—σκεφτικὸ,— εἶνα: γλυκό, Ἀντιγόνη, στὴ μαγεία

(*) Γράφτηκε ἐπίτηδες γιὰ τὴν «Ἴονιο Ἀνθολογία».

τῆς πρωτόφαντης χαρᾶς, νὰ ζοῦμε και νὰ μιλοῦμε μὲ τ' ἀγαπημένα ἐμπιστευτικά λουλούδια λὲς κι' ἀκοῦς τὸ βῆμα και τὴ φωνὴ τοῦ ἑμοῖου μὲ τοὺς θεοὺς ἔραστή.

Εὐχάριστη ἡ ἀναμονὴ αὐτὴ σὲ σένα Ἀντιγόνη: Ἐκθαμβωτικὴ ὄρατα ἂν οἱ γραμμὲς σου σχεδιάστηκαν ἀπὸ τὸ ἴδιο χέρι ποὺ διάγραψε τὴ θαυμαστὴ γραμμὴ τῶν ὀνείρων σου—σὲ σένα ποὺ γεννήθηκες γιὰ τὸν ἔρωτα κι' ὄχι γιὰ τὸ μῖσος.

Εἶναι γλυκὸ νὰ ζεῖ κανεὶς ἔτσι, μὰ γλυκύτερο νὰ πεθαίνει, προτοῦ ῥθεῖ ὁ Ἔρωτας, ἂν τὸ ζητήσῃ ὁ θεός, ψηλὰ ἀπὸ τὸ βωμὸ τῆς θείας συμφωνίας, μιά μέρα, πιδ συννεφιασμένη ἀπὸ τὴ φωτιά τοῦ ἀπέραντου ἔρωτα» ποὺ εἶναι ἄρωμα τοῦ κόσμου. Κεῖνη τὴν ἡμέρα ἔλεγες στοὺς ἀνθρώπους τὸ ἀλύγιστο τοῦ ἔρωτα μπρὸς στὴ μάταιη ἔχτρα τους,—και γι' αὐτὴνε και γι' αὐτοὺς φώναζες μὲ συνειδητὴ σκέψη στὰ λείψανα τοῦ χαμένου ἀδερφοῦ:

«Θὰ τὸν θάψω και θάμαι εὐτυχισμένη νὰ πεθάνω γι' αὐτό. Θ' ἀναπαυθῶ κοντὰ του σὰν φιλενάδα δίπλα σ' ἕνα φίλο—ἀφοῦ γιὰ τὸν ἔρωτα ἐγκλημάτισα. Κι ἀφοῦ ἡ πράξη μου εἶναι τέτοια, θέλω ἔλα τὰ προτερήματά μου νὰ γονατίσουν μπροστὰ στὸ ἐγκλημά μου».

Και διάλεξες τὸ καλύτερο. Πέρ' ἀπὸ τὸ φθαρτὸ, στὴ φωτεινὴ ζώνη τῶν παντοτεινῶν χρωμάτων, στέκει ὁ ἔρωτάς σου πέρ' ἀπὸ κάθε λησμονιά: ἀθάνατο ἤλετρο.

Στὸν Ἄδη ἡ ζωὴ τοῦ ὀνείρου δίνεται παντοτεινὰ σὲ κείνον, ποὺ πρόσφερε ὀλοκαύτωμα στὸ εὐγενικὸ λαμπερὸ αἴσθημα, στὸ μοναδικὸ νόμο τοῦ Ἔρωτα—σὲ δόξα τοῦ Θεοῦ, σὲ δόξα τῆς ἐσωτερικῆς φωνῆς—τὴ ζωὴ τὴν ἀνθρώπινη και τὰ τραγούδια τῆς ἀνθισμένης Ἥδης.

(Μετάφραση Μαρ. Μιν.).

ARNALDO CERVESATO

ΘΕ ΜΟΥ ΟΣΟ ΖΩ ΠΕΡΣΟΤΕΡΟ . . .

Θέ μου, ὄσο ζῶ περσότερο, τόσο πιδ λίγο νοιώθω
τὴ δύναμη και τὴν ὀρμὴ, τὸ λαγγεμένο πόθο,
Ποὺ στὴν καρδιά μου πέφτουνε σὰ μιὰ αἰώνια μπόρα.
Μοιάζω τὴ στάνη ποὺ ἔρχονται οἱ βασιλιάδες Μάγοι,
Κρατώντας μὲσ' τὰ χέρια τους τὰ μυρωμένα δῶρα.
Εἶναι ἡ στάνη ἡ γαμινὴ κ' ἡ πάντοτε ἀνοιγμένη,
Τὸ γέροντ' ἡ γύμνασι εὐωδιές, μ' ἔχουν πλημμυρισμένη...

Η Βίαια ἡ στάνη ἡ γαμινὴ κ' ἡ πάντοτε ἀνοιγμένη,
Τὸ γέροντ' ἡ γύμνασι εὐωδιές, μ' ἔχουν πλημμυρισμένη...

Comtesse de Noailles

Ἀπὸ τίς «Αἰώνιες δυνάμεις»

Μετάφρ. ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑΣ

Ν. Β. ΤΩΜΑΔΑΚΙΣ

Ο ΣΟΛΩΜΟΣ ΚΑΙ Η ΓΛΩΣΣΑ ΜΑΣ

Πολλοί 'ναι οί δρόμοι πῶχει ὁ νοῦς.
(Δ. Σολωμός)

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ (1)

Ὁ conte Dionisio Salamon, Διονύσιος Σολωμός, ὅπως ἐπεκράτησε νὰ λέγεται ἑλληνικά, ἐγεννήθη εἰς τὴν Ζάκυνθον τὸ 1798, ἐσπούδασεν εἰς τὴν Ἰταλίαν ὅπου ἔμεινε δέκα ἔτη, ἐγύρισε εἰς τὴν Ζάκυνθον καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐπῆγεν εἰς τὴν Κέρκυραν, ὅπου καὶ ἀπέθανε τὸ 1857.

Ὁ Διονύσιος Σολωμός θεωρεῖται ὁ μεγαλύτερος Νεοἑλλην ποιητής, καὶ ἡ γνώμη αὐτὴ δὲν φαίνεται σφαλῆρα. Ὁ κόμης κατ' ἀρχὰς δὲν ἐγνώριζεν ἑλληνικά, ἀλλὰ προιδὼν τὴν ὠφελιμότητά του διὰ τὸ ἔθνος ἔμαθε, παρακινούμενος ἀπὸ τὸν Σπ. Τρικούπην καὶ μελετήσας τὰ δημοτικὰ ἄσματα τῆς Ἑλλάδος

(1) Ἐκτὸς ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπου ἀναφέρομεν εἰς τὸ κείμενον τῆς μελέτης, ἔχουν γραφεῖ πολλὰ καὶ ἄλλα διὰ τὸν Σολωμόν. Σημειώομεν μερικά: **Ἐμμ. Σιάη** περὶ Σολωμοῦ ἐν Ἀθῆναις τόμῳ Ε'. — **Σ. δὲ Βιάζη** προλεγόμενα εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀπάντων τοῦ Σολωμοῦ (ἔκδοσις Ραφτάνη) 1880, Ζάκυνθος. — **τοῦ ἴδιου** οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ πρόγονοι τοῦ Σολωμοῦ. Ἐθνικὴ ἀγωγή 1898. — **τοῦ ἴδιου** ὁ Σολωμός καὶ ἡ ἰταλικὴ γραμματολογία. Ἐθνικὴ ἀγωγή 1899. — **Κουαρτάνου** πρόλογος εἰς τὰ ἰταλικά ποιήματα (ἔκδ. 1859). βλ. μετάφρασιν ἀπὸ τὸν Γ. Σπαταλᾶν εἰς τὸ περιοδικὸν τῆς Μεγάλης Ἑλληνικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας (1927). — **Π. Χιώτη** περὶ τῆς ποιήσεως τῶν Ζακύνθιων. Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη 1868. — **Γ. Κανάλε** Σολωμός καὶ Δώρα Ἰστρίας. Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη 1869. — **C a n n a** discorso Solomos. Pavia 1896. — **Γ. Καλοσγούρου** προλεγόμενα εἰς τὰ ἰταλικά ποιήματα 1921. — **τοῦ ἴδιου** Σολωμός. Παναθήναια 30 Μαΐου 1902. — **Π. Νιρβάνα** Σολωμός, εἰς Ἄστν 4 Ἰαν. 1902. — **Γ. Δροσίνη** Σολωμός, εἰς Ἀκρόπολιν 30 Μαΐου 1902. — **Κ. Παλαμᾶ** ὁ Σολωμός στὸν κῆπο (Μάιος) 1925. — **Ἀριστοῦ Καμπάνη** (ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλην. Λογοτεχνίας) Σολωμός (Α' 6. 89—99). — **Κ. Βάρναλη** ὁ Σολωμός χωρὶς μεταφυσικὴ Ἀθ. 1925. — **Γρ. Ξενοπούλου** ὁ Σολωμός καὶ οἱ γυναῖκες, ἐν Νέας Ἑστίας ἀρ. 2 καὶ 3 (1927). **Μαρίνου Σιγούρου** Σολωμός, ἐν Νέας Ἑστίας ἀρ. 7 (1927) — **Γερ.**

τὰ ὅποια εἶχεν ἐκδώσει ὁ Fauriel κατὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα (1). Τὰ ἔργα του ἔχουν γραφεῖ ἑλληνιστὶ καὶ ἰταλιστὶ, ἀλλ' ἂν ἐξαιρέση κανεὶς μερικά τὰ ὅποια ἔγραψεν εἰς τὴν Κέρκυραν, ὅλα τὰ ἄλλα του ἰταλικά ἔργα εἶναι αὐτοσχεδιάσματα νεανικά, ἢ ἄνευ πολλῆς σημασίας στίχοι. Δυστυχῶς εἶτε ἐξ ἀμελείας τοῦ ποιητοῦ εἶτε διὰ τὰ ἐξυπηρετηθῆ σκοπὸς συγγενικός, μετὰ θάνατον δὲν εὑρέθησαν ὅλα του τὰ χειρόγραφα, καὶ ἐκ τούτου ἡ ἰδέα τὴν ὅποιαν ἔχομεν διὰ τὸν μεγάλον μας ποιητὴν μειώνεται ἀπὸ τὸν ἀρχαιολογικὸν μερισμὸν τοῦ ἔργου του.

Σπαταλᾶ μεταξὺ τῶν ὄσων ἔχει γράψει εἰς περιοδικὰ καὶ αὐτοτελεῖς μελέτας: Ἡ στιχουργία τοῦ Σολωμοῦ, ἐν Νέας Ἑστίας ἀρ. 9, 10. — **τοῦ ἴδιου** ἡ ὠδὴ εἰς μοναχὴν τοῦ Σολωμοῦ. Φιλότεχνος 11—12 Βόλος 1927. — **τοῦ ἴδιου** ἡ ἐσωτερικὴ συνθετικότης τοῦ Λάμπρου. Παρασκήνιά Γ', 11 (1926). — **Κώστα Καιροφύλα** ὁ ἄγνωστος Σολωμός. Κυριακὴ 1926—1927. — **τοῦ ἴδιου** Σολωμοῦ ἀνέκδοτα ἔργα 2. — **τοῦ ἴδιου** ὁ ἄγνωστος Σολωμός Α—Β 1927. — **Κ. Βάρναλη** τὸ νόημα τῆς τέχνης, ἐν Νέας Ἑστίας 14—15, 1927. — Ἐπίσης περὶ Σολωμοῦ βλέπε **Μπάρι καὶ Χρῖστ** Ἐγκυκλ. Λεξικὸν εἰς τὴν λέξιν Σολωμός καὶ τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀπάντων τοῦ ποιητοῦ εἰς βιβλιοθήκην Μαρασλή 1901, ὅπου ὁ Παλαμᾶς εἰς τὸ τέλος τοῦ προλόγου παραθέτει βιβλιογραφίαν. Σχετικὰ εἶναι ἀκόμη καὶ ὅσα ἐγράψαν ὑπὸ τοῦ Ι. Πολυλά εἰς τὴν φιλολογικὴν μας γλῶσσαν καὶ τοῦ **Γ. Ἀποστολάκη** εἰς τὸ βιβλίον του Ἡ ποίησις στὴ ζωὴ μας, αἱ μεταφράσεις τῶν ἰταλικῶν του ποιημάτων ἀπὸ τὸν Καλοσγούρου, τὸν Σπαταλᾶν κλπ. Ἐπίσης **Κ. Βάρναλη** ἡ ἀξία τοῦ Σολωμικοῦ ἔργου. Νέα Ἑστία Β' ἀρ. 3, 4, 5—1928, **Δημ. Μάργαρη** «Ἡ γυναῖκα τῆς Ζάκυνθος» στὴν κριτικὴν τοῦ Κ. Βάρναλη Νέα Ἑστία Β' ἀρ. 6—1928. Ἄς προστεθοῦν καὶ **Π. Χιώτη** Λόγος περὶ ἀποθανόντος Δ. Σολωμοῦ σ. 16 ἐν Ζακύνθῳ 1857, **τοῦ ἴδιου** Λόγοι εἰς τὴν μετακομιδὴν τῶν ὀστέων τοῦ ποιητοῦ Σολωμοῦ ἐν Ζακύνθῳ 1860. — **τοῦ ἴδιου** εἰς ἀνέγερσιν τοῦ μνημεῖου τοῦ Δ. Σολωμοῦ Ζάκυνθος 1867, καὶ **Γιάννη Βλαχογιάννη** τὸ γράμμα τοῦ ποιητοῦ εἰς ἐφημερίδα «Ἐλευθερον Βῆμα» 25 Μαρτίου 1928 Ἀθῆναι. Ὑπάρχει προσέτι καὶ πανηγυρικὴ ἔκδοσις τῶν ἀπάντων τοῦ Σολωμοῦ ὑπὸ τοῦ Ζακύνθιου **Μωρέττη** Ἀθῆναι 1903, εἰς τὴν ὅποιαν μελέται τοῦ Σπ. Δὲ **Βιάζη** καὶ τοῦ **Λεονίδου Ζῶη** κ. ἄ. **Σπ. Δὲ Βιάζη**. Ἀπὸ τὰ ἀνέκδοτα ἔργα τοῦ Σολωμοῦ (ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ Βύρωνος) Παναθήναια ΚΔ' (1924) τεύχος 277 σελ. 1—3.

(1) C. Fauriel Chants populaires de la Crée moderne I—II Paris 1824—1825.

Μέχρι τούδε ἐκάναμεν πολλάκις ἐπιπολαίας κρίσεις διὰ τὸ γλωσσικὸν τοῦ Σολωμοῦ, ὡς ἡ τοῦ Ζαμπελίου «Προσλαβῶν (ὁ Σολωμὸς) ἐπίκουρον τὴν πάγκοινον καὶ καθομιλουμένην γλῶσσαν ἐκέρδισε τάχιστα τοῦ Πανελληνίου τὴν φιλοφροσύνην» (1), τοῦ Πολυλά «τὰ ποιήματα τοῦ Σολωμοῦ δὲν ἔχουν τίποτα τὸ ἰδιωματικόν» (2), τοῦ ἰδίου ὅτι ἡ Φαρμακωμένη εἶναι γραμμμένη «σὲ δημοτικώτατη φράσι» (3), τοῦ Θρύλου «ἡ γλῶσσα του εἶναι ἐντελῶς φυσικὴ, μουσικὴ, κι' εὐλύγιστη» (4). Ὅλιγοὶ ἐννοοῦν τὰς πραγματικὰς ἀπόψεις τοῦ Σολωμοῦ καὶ ὀλίγοι ἠσχολήθησαν μὲ τὴν γλῶσσαν του (5). Ὁ Παλαμᾶς φάσκει καὶ ἀντιφάσκει. Πρὸς ἀπόδειξιν παραθέτω τὰ ἐξῆς ἀποσπάσματα του. «Καὶ τὴ δημοτικὴ τὴ γλῶσσα ποῦ τὴν ἀκούει γύρω του ν' ἀντιλαλῆ ὀλοζώντανη, τὴ μεταχειρίζεται χωρὶς ντροπὴ καὶ χωρὶς κανένα συμβιβασμὸ ποῦ θὰ κινδύνευε νὰ μαράνη ἀπὸ τὴ δροσιὰ καὶ νὰ ψαλιδίση ἀπὸ τὰ φτερά της. Δὲν ταιριάζει τὴ γλῶσσα του σύμφωνα πρὸς τὴ γλῶσσα κανενὸς κοινωικοῦ καλοαναθρεμμένου κύκλου, ἄλλα ἰδανικὰ λαμποκοποῦνε ἔτὰ σαλόνια, ἄλλα ἰδανικὰ γυρεύει ὁ ποιητής. Ἀπὸ τὴ φύση κι' ἀπὸ τὸν ἀέρα ὄλον τῆς Ἑλληνικῆς κοινωίας γραμματισμένων κι' ἀγραμμάτων παίρνει τὰ ζωντανά, τὰ πιὸ σημαντικὰ στοιχεῖα τῆς ἐθνικῆς γλώσσας καὶ καλλιτεχνικὰ σφυροκοπεῖ τὴ δική του... πρῶτα ὑποτάσσεται στὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ, γιὰ νὰ τὴν ὑποτάξῃ κι' αὐτὸς μὲ τὴ σειρά του» (6). Εἰς τὰ ἴδια προλεγόμενα τοῦ 1901 γράφει κατακρίνων τὴν γλῶσσαν τοῦ ποιήματος τοῦ Byron «ὀνόματα καὶ λόγια σόλοικα ἢ βάρβαρα κακοσχημάτιστ' ἀχτένιστα, δυσκολοπροχώρητα, κακοδιάλεχτα, κακοπρόφερτα. Γλῶσσα ποῦ χαλαεὶ τ' ἀγνὰ δη-

(1) Πόθεν ἡ κοινὴ λέξις τραγουδῶ. Εἰς τὸ βιβλίον Γύρω στὸ Σολωμὸ (1927) Α' σ. 76.

(2) Πολυλά ἡ φιλολογικὴ μας γλῶσσα σ. 77.

(3) Ὁ Πολυλάς εἰς προηγούμενα Ἀπάντων. (Παραπέμπομεν εἰς τὴν ἐκδοσὶν Ἐλευθερουδάκη σ. κγ'.

(4) Ἄλλη Θρύλου Σολωμὸς (1924) σ. 12.

(5) Ὁ Γ. Ψυχάρης ἔχει γράψει μελέτην διὰ τὸ γλωσσικὸν τοῦ Σολωμοῦ τὴν ὁποίαν ὁμοῦς δὲν ἔχμεν ὑπ' ὄψει: Psycharis Observations sur la langue litteraire de Solomos, Paris.

(6) Εἰς τὰ προλεγόμενά του (1901). Γύρω στὸ Σολωμὸ Β' σ. 41.

μοτικὰ στοιχεῖα, ποῦ δὲν τοποθετεῖ καθὼς πρέπει τ' ἀρχαῖα ποῦ ἐδῶ βιάζει κι' ἐκεῖ αὐθαίρετ' εἶναι» (1). Κατόπιν λέγει ὅτι ἡ γλῶσσα τοῦ Σολωμοῦ «πρέπει νὰ θεωρεῖται πανελληνία δημοτικὴ ποιητικὴ γλῶσσα» (2).

N. B. ΤΩΜΑΔΑΚΙΣ

(Ἔχει συνέχεια).

(1) Αὐτόθι εἰς σ. 54.

(2) Αὐτόθι εἰς σ. 58.

Ο ΣΚΟΤΕΙΝΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ζοῦσε στὸ σκοτάδι, στὸ βάθος μιᾶς σπηλιάς χωμένος στὸ μυστήριο. Σκοτεινὴ σὰν τὴ φορεσιά του ἦταν ἡ ζωὴ του. Ποῖος ἦταν, γιὰτί ἦρθε καὶ πότε δὲν ἤξερε κανεὶς. Οὔτε ἂν ἦταν κακοῦργος, ἢ ἂν ἡ ἀγνότη του τὸν ἔκανε φιλόανθρωπο. Τὸν εἶδαν μερικὸι γιὰ πρώτη φορὰ μιὰ σκοταδερὴ βραδυὰ ποῦ δὲν διάκρινε τὸν ἴσχιό σου. Ἐνα γέννημα τῆς νύχτας. Στὸν κόσμὸ ξεχώριζε σὰν τὸ κυπαρίσσι τὸ αἰωνόβιο ἀνάμεσα στὰ τρεμουλιάρικα ἐφήμερα δεντράκια.

Τὸ μέτωπό του γαλήνιο λὲς καὶ κρατοῦσε ἀπάνω του τὴν ἀθανασία. Τὰ μάτια του εἶχαν τὴ χλωμότη τῆς γαλήνης παρόμοια μὲ τῆς σελήνης ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὰ σύννεφα τῆς κακοκαιρίας μὲ πόθο γιὰ ξεκούρασμα. Ἐκλειναν μιὰ γοητεῖαν ἐμπιστοσύνης ἕνα πέλαο ξεχασίας γιὰ ὄσους ὑπόφερναν. Ὅλοι τρέχανε κοντὰ του στὴν περὶστασή τους ζητώντας τὴ βοήθειά του. Δὲν ἔμεν' ἄρρωστος ποῦ νὰ μὴ τὸν καλέσει στὸ προσκέφαλό του. Γιατί στ' ἄπλωμα τοῦ χεριοῦ του, σ' ἕνα του ἄγγιγμα διαπερνοσε καὶ τὸ πιὸ βασανισμένο σῶμα ἕνα ρεῦμα ὑπομονῆς, ἀνακούφισης, παρηγοριάς. Τὰ ἐρωτευμένα κορίτσια οἱ δυστυχισμένοι ποῦ ζοῦσαν στὴν ἀγωνία αἰσθάνονταν μιὰ γλυκεῖα λησμονιὰ σὰν γέρνανε ἄθελα στὸν ὦμο του παρασυρμένοι ἀπὸ τὸ γαλήνιο βλέμμα του. Πήγαινε ἀκούραστα παντοῦ σκορπώντας τὴν εὐεργετικὴ του ἐπίδραση, δίχως νὰ μιλεῖ σχεδὸν ποτέ. Μὰ σὰν πέρναγε ἡ θύμωσή του πόνου ἀναστέναζαν σὰ νὰ νιώθαν βάρος στὴν παρουσία του. Δὲν θέλανε πιά νὰ τὸν τὸν ξαγναντέψουν, παρὰ μόνον ὅσο τὸν χρεάζουνταν. Καὶ ὁ σκοτεινὸς ἄνθρωπος ἔφευγε στὴν ἄκρη ταπεινός, γιὰ νὰ γυρίσει μέσα στὸ σκοτάδι του, ξεχασμένος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους ποῦ λίγο πρὶν κρεμόταν σὰν ἀπὸ θεὸ ἀπὸ τὴ θαυματουργὴ του ὑπαρξή. Τὸν ἔβρισκαν πάντα καθισμένο κοντὰ στὰ χαμοῦλια νὰ κορβετιάσει μὲ τίς νυχτερίδες.

Ἦταν ἡμερολόγιό του φίλοι, τὰ δύο αὐτὰ δυστυχισμένα πλάσματα. Τὸ χαμοῦλι: ταπεινός, ξένο στὴ γιορτὴ τῆς ἀνοιξιάτικης φύσης ἀναδεύει τὰ τρυφερά του φύλλα στὸ θαμπὸ φῶς τοῦ σουρουπώ-

ματος. Ἡ λεπτή του ἰδιοσυγκρασία καίγεται στή φλόγα τῆς ζωῆς. Συμπαθεῖ τὸ σκοτάδι πού τὸ προφυλάγει ἀπὸ τὰ βαρεῖα πατήματα τῶν ἀνθρώπων πού περνοῦν ἀπὸ πάνω του μ' ἀδιαφορία. Καί ἡ νυχτερίδα μέσ' τὴν ἀπόλυτη μοναξιά τοῦ σκοταδιοῦ ἐξασφαλίζει τὴν ἐλευθερία τῆς ὑπαρξῆς της. Αὐτὰ τὰ δυὸ τὸν συντρόφευαν στίς μοναχικές του ὥρες. Ἦταν λὲς τὰ σύμβολά του, μιὰ ἀποτύπωση τοῦ φυσικοῦ του. Ὁ σκοτεινὸς ἀνθρωπος δὲν ἔχανε στιγμή τῆς ζωῆς γιὰ τὸ ἀνώφελο τῆς χαρᾶς.

Μιὰ νύχτα τὸν φώναξαν βιαστικά νὰ πάει σ' ἓναν ἄρρωστο βαρεια. Ἔτρεξε ὅπως πάντα, ὅπου τὸν καλοῦσε ὁ πόνος. Γύρω του στέκουνταν ὄλοι τρομαγμένοι. Ὅσο ὅμως ὁ ἄρρωστος καλύτερευε αἰσθανόταν μιὰν ἀνεξήγητη ἀποστροφή γιὰ τὸ σωτήρα του. Αἰσθανόταν ἓνα δεσμὸ μπροστά του. Στὸ κάθε κούνημά του τοῦ φαινόταν πὼς ἔπρεπε νὰ τὸν ἀναρωτήσῃ μὲ τὸ βλέμμα. Λὲς καί δὲν ἀνῆκε πιά στὸν ἑαυτό του. Αὐτὸ τὸν ἐβάραινε πολὺ τόσο πού μιὰ μέρα τὸν παραφύλαξε καί τὸν πειροβόλησε στὸ κεφάλι. Ὁ σκοτεινὸς ἀνθρωπος πρόφτασε καί τὸν εἶδε. Μελαγχολικὸς γιὰ τὴν ἀχαριστία τράβηξε στή σπηλιά του. Ἀπὸ τότε ἄλλαξε. Δὲν εἶναι πιά πρόθυμος. Τὸν ζητοῦν καί δὲν τὸν βρίσκουν. Ἄν καμιά φορὰ ἀπλώσει τὸ χέρι του σὲ κανένα φέρνει τὸ θάνατο ἀντὶ τῆς καλύτερεψης. Σ' ἄλλους πού τὸν φωνάζουν γονατιστοί, τοὺς ἀφήνει νὰ τὸν ζητοῦν ἀσυγκίνητος. Δένε πὼς ἀπόχτησε μεγάλη δύναμη, πὼς τὸ βασιλεῖο του τῶχτισε στὰ σκοτάδια τ' οὐρανοῦ καί ἀγκαλιάζει ὄλο τὸ σύμπαν σὰν κατεδαίνει τὴ νύχτα στή γῆ...

ΥΣΤΕΡ' ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΝΟ

Σὰν τὸ περιπλοκάδι π' ἀγκαλιάζει καί πνίγει τὸν τοίχο, ἔτσι τὴν εἶχε ἀγκαλιασμένη ὁ πόνος μὲ τὴ μαυράδα του. Σὰν τὸ φεγγάρι πού ἀπλώνει τὸ ἀνάλυτό του ἀσῆμι στή φύση ὅλη, ἀπλώθηκε στίς φλέβες της, στὸ εἶναι της ὄλο ὁ πόνος. Σὰν τοῦ Θεριστῆ τὸν ἥλιο, πού καίει τὰ πάντα καί κάνει νὰ γέρνουν ἀποκαμωμένα καί τὰ πιὸ δυνατὰ δέντρα, τόσο δυνατὸς ὁ πόνος μὲ τὴ λαύρα του ἔκαψε μέσα της κάθε ζωτικότητας χυμό. Ὅπως τ' ὄρνιθι ξεπετιέται μεγαλωμένο μὲ μιὰς καί ζῆ, ἔτσι γοργὰ ὁ πόνος της μεγάλωσε, σὰν τὸ λουλοῦδι, πού τὴ μιὰ εἶναι μπουμποῦκι καί τὴν ἄλλη μὲ τὰ πέταλά του διάπλατα, ἔτοιμο νὰ ρουφήξῃ τὴ ζωή. Σὰν ἀστροπελέκι τὴν κυρίεψε μὲ τῆς θύελλας τὴν ὄρμη καί ξάφνου σταμάτησε... τῆς ἔδωκε καιρὸ νὰ πάρῃ τὴν ἀναπνοή της.

Καί τώρα κοιτάζει τὴν καταστροφή της. Ὁ πόνος τὴν ἀποκάρδιωσε, τὴν ἔκαψε ρημάδι του. Ἐν' ἀπέραντο χαλλὶ συντριμμοῦ σκελεθρωμένα ὄλα, σακάτικα.....

Ἔνοιωσε τὸν πόνο ἀπότομα. Καιρὸ τώρα ἡ ψυχὴ της ζητοῦσε κάτι. Βρισκόταν σ' ἀδιάκοπη ἀγωνία χωρὶς νὰ μπορεῖ νὰ καθορίσει γιὰτί. Πήγαινε στὸν περίπατο· βιαζόταν νὰ γυρίσει. Ἐβγαίνει λίγο στὸ μπαλκόνι της, μὰ ἔμπαινε βιαστικά μέσα. Ἔνοιωθε σὰν κάτι νὰ περιμένε· ἐν' ἀγνωστο, τρομερό, κάτι. Προαισθανόταν τὴ θύελλα πού θὰ ξεσποῦσε. Κ' ἐπὶ τέλους μιὰν ἡμέρα τὸ κάτι ἦρθε· ὁ δάκρυνος ὄγκος πού ἔμενε μέσα της δίχως κι' αὐτὴ νὰ τὸ ξέρει, ξέσπασε. Κι' ἔτσι σὰ βρέθηκε μόνη, μακριὰ ἀπὸ κάθε βέβηλο μάτι, σὰν ἔνοιωσε τὸν ἑαυτό της κατάμονο, συντριμμένο, ξέσπασε σ' ἀτέλειωτο βουδὸ κλάμμα.

Καί μέσ' τὸν συντριμὸ της ἔνοιωσε ἡ Λένια τὴν πιὸ ἄγρια κι' ἀλόκοτη χαρὰ σπαραγμοῦ... Ποθοῦσε τὴν συντριβὴν ἐκείνη ἡ ψυχὴ της, τὸ καινούργιο ἐκείνο ξεφάντωμα τοῦ πόνου, τὴ νέα της γνωριμία. Ὅταν τὸν πρωταντίκρυσε ἀναστατώθηκε. Τῆς ἦταν ἀγνωστος. Φίλους της εἶχε τὸ γέλιο καί τὴ χαρὰ. Ἐνα μῆνα πρὶν ἀνθίσει ἡ ἀνοιξη, στὸ πρῶτο τραγοῦδι τῶν πουλιῶν, εἶχε μαντέψει τὴν εὐτυχία. Τί τρελλὴ πού ἦταν ὄλο κείνο τὸν καιρὸ! Καί ξάφνου ἦρθεν ὁ πόνος ἀπρόσκλητος· τὴν ἄρπαξε ὅπὸ τοὺς ὄμους καί τὴν τράνταξε τόσο, πού τὴν ἔκαψε νὰ γονατίσει. Δὲν ἀντιστάθηκεν ἡ Λένια. Τὸ κατρακύλισμα ἀπὸ τὰ ὄνειρά της στὸ χάος, ἦταν ἀπότομο. Ἀθέλητα ἔγειρε σὰ νῆθελε νὰ κρατήσῃ πάνου της κάτι. Κατάλαβε πὼς ὑποσυνειδητὰ ζοῦσε ἀπὸ χρόνια στὸ εἶναι της, ὁ νέος της φίλος, ὁ πόνος. Ἐνα μούδιασμα γιὰ κάθε δράση τὴν εἶχε κυριέψει. Δὲ μπορούσε νὰ σηκώσει τὰ μάτια. Τὰ πόδια της ἀρνιόνταν, σὰ μολύβια, νὰ τὴ σηκώσουν.

Μονομιᾶς ἔγεινε ἄλλος ἀνθρωπος. Οὔτε πηδᾶ οὔτε γελᾶ πιά. Περιπατεῖ σταθερά, ἀργά, σὰ νὰ μετράει καί τὸ κάθε της βῆμα. Τὸ κεφάλι σκυφτό, τὰ μάτια συγκεντρωμένα. Δὲ χαϊδεύει, δὲ φιλεῖ πιά τὰ λουλούδια. Δὲν τ' ἀγκαλιάζει μ' ἐνθουσιασμό σὰν πρῶτα. Τὰ κόβει σιωπηλῆ καί τ' ἀφήνει στὴν κάμαρά της....

Ζάκυνθος 29-3-28.

MARIETTA MINOY

ΣΚΕΨΕΙΣ

Τὰ ἀγνωστα πράγματα πού ὁ ἀνθρωπος δυσκολεύεται νὰ γνωρίσῃ, εἶναι σίγουρα τέτοιας φύσης, πού σὲ τίποτα δὲ θὰ ὀφελοῦσαν κι' ἂν τὰ γνώριζε.

Mme DU DEFFANT

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

Προσπεῖ νύχθι κανένα πιστή μεγάλη στή ζωή, ἀκόμα καί τὴ στιγμή πού ἀτενίζει ἓνα νεκρό.

BORDEAUX

ΑΠΟ ΤΑ ΤΑΞΕΙΔΙΑ

Η ΒΡΟΧΗ ΤΟΥ ΒΟΡΡΑ

(MONOTONIA)

Στάζει σὲ μακρυνὲς γραμμὲς ἔμπρὸς σου,
ὑπομονετικὰ σὰ νὰ σοῦ ὑφαίνη,
μέσ' στοῦ Βορρᾶ τὴν φύση τὴ θλιμμένη,
ψευτόδροση τὸ ψυχασάβανό σου.

Τὰ μύρια «δλόμακρα, λιγνά της χέρια
ποῦ δλοένα κρέμονται — ψιλὰ ἀγιοκέρια, —
σὰ μεθυσιοῦ ἤρεμοι ἀτμοὶ θαμπώνουν
μάτια καὶ λογικὸ· τὰ ξελογιάζουν
ἀπ' τοῦ φωτός τὸν πόθο, ὅπως ξυλώνουν
καὶ τὰ κεριά» στὴν ἐκκλησιὰ ὅταν στάζουν,
ἀπὸ τὴ γήϊνη ζήση μας. Καὶ πῆζουν,
σὰ στὶς σπηλιὲς τὸν χρόνον ποῦ στραγγίζουν,
οἱ στάλες μέσ' στὰ βάθη τῶν ψυχῶν
σὲ σταλαχτίτες μυστικῶν μορφῶν.

Ἄμβουρο 23 IX 1927.

ΠΑΥΛΟΣ ΦΛΩΡΟΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

ΑΛΚΗ ΘΡΥΛΟΥ: Στοχασμοὶ γιὰ τὸ δημοτικὸ τραγούδι καὶ ἄλλοι στοχασμοί. Κριτικὲς Μελέτες IV. Ἀθῆναι 1928 σ. 106 Σχ. 8° μ.
(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενον).

Νομίζω ὅτι μιὰ καταρατικὴ ὁμολογία τῶν κλεφτῶν γιὰ τὴν ἐθνικὴ τὸς συνείδηση, ὅχι μόνο ἄτοπη θὰ εἶταν σ' ἓνα τραγούδι, σ' ἓνα λυρικό, δηλαδὴ, δημοῦργημα, ἀλλὰ ὅτι θὰ ἔφτανε στὰ ὅρια τοῦ γελοίου. Ἄν ὅμως πάρουμε τὰ κείμενα θὰ ἴδουμε ὅτι ἡ ἐθνικὴ συνείδηση τοῦ κλέφτη ἐκδηλώνεται πάντα σὰ μιὰν ἀντίθεση. Στὰ κλέφτικα τραγούδια, σὲ κάθε στίχο ἢ ἀντίθεση αὐτὴ εἶνε φανερὴ. Ὁ κλέφτης λέει στὴ μάννα του (Πολίτη, Ἐκλογαί, σ. 37 ἄρ. 26):

Νὰ ἤσουνα πετροπέδικα ἔστὰ πλάγια τοῦ Πετρίλου ν' ἀγνάντευες
πῶς πολεμοῦν οἱ κλέφτες μὲ τοὺς τούρκους. Στὸ ἥρωικό τραγούδι
τῆς «Διάκαινας» (Πολίτης, σ. 66 ἄρ. 59), ἔταν τὸ μικρὸ «μπεό-
πουλο» τὴ συμβουλεύει νὰ πάρη τοῦρκο ἀντρα «νὰ τὴν ἀρμα-
τώσῃ στὸ φλωρ καὶ στὸ μαργαριτάρη», ἐκείνη μὲ περηφάνεια ἀπαντᾷ.

— Κάλλιο νὰ ἰδῶ τὸ αἷμά μου τὴ γῆς νὰ κοκκινήσῃ παρὰ νὰ ἰδῶ
τὰ μάτια μου τούρκος νὰ τὰ φιλήσῃ.

Διγώτερη ἀποστροφή δείχνει ὁ ἑλληνικὸς λαὸς σιτοὺς Φράγκους.
Θαυμάζει τὰ πλούτια τους καὶ τὸ πολιτισμὸ τους, στέκεται ὅμως σὲ

μὴν ἀπόσταση ἀπ' αὐτοὺς. Νομίζεις καὶ συνεχίζεται μέσα στὴν
ψυχῆ του τὸ μῖσος τῶν Βυζαντινῶν προγόνων του. (βλ. Πολίτη, σ. 26
ἄρ. 186).

Θὰ μπορούσα νὰ μακρύνω τὸ λόγο πάνω σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα καὶ
νὰ φέρω κι' ἄλλα πολλὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὴ λαϊκὴ ποίηση καθὼς κι'
ἀπὸ τὴ δημοτικίζουσα, ἀλλὰ τὸ θεωρῶ περιττό. Εἶναι σὰ νὰ γυρεύω
νὰ ὑποστηρίξω μιὰ πρόταση ἀπὸ μοναχὴ τῆς φανερῆς.

Ἄνάλογος μὲ τὸν ἰσχυρισμὸ γιὰ τὴν ἔλλειψη πλατειᾶς ἐθνικῆς
συνείδησης εἶναι καὶ ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι τάχα οἱ κλέφτες δὲν πολε-
μοῦσαν γιὰ ἓνα πλατύτερον ἰδανικὸ κι' ὅτι ὁ λαϊκὸς τραγουδιστὴς δὲν
αἰσθάνθηκε ποτὲ μιὰν αὐτοθυσία μέσα στὴν ψυχὴ του. Εἶναι τόσο
πλατειὰ ἡ ψυχολογία τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης, ποῦ νὰ μὴν
μπορεῖ κανεὶς μέσα σὲ λίγα λόγια νὰ δώσῃ τὴν εἰκόνα τῶν ἀνώτε-
ρων ἰδανικῶν, ποῦ ἐσυνειδητοποίησε ὁ ἑλληνικὸς λαός. Ἀγάπη πρὸς
τὴν Πατρίδα καὶ τὸ μητρικὸ χῶμα (τὸ τραγούδι τῆς Πάργας Πολίτη,
σ. 13 ἄρ. 9), ἀγάπη πρὸς τὴν ἐλευθερίαν σφραγισμένη μὲ τὴ θυσία
ἀσκλάβωτου κορμιοῦ (Πολίτη, σ. 12 ἄρ. 8), ἀνώτερον ἰδανικὸ τοῦ
πολέμου τοῦ 21 (βλ. τοὺς στίχους, Πολίτη, σ. 15 ἄρ. 10α)

γιατὶ σηκώθη πόλεμος καὶ πολεμᾷν τοὺς τούρκους.

Νὰ διώξομε' ὅλη τὴν Τουρκιὰ ἢ νὰ χαθοῦμε ὅλοι.

Ἄν ὁ συγγραφέας προσπαθῆσῃ νὰ διώξῃ ἀπὸ τὴν ψυχὴ του τὴν
a priori μορφωμένη γνώμη γιὰ τὸ νεοελληνικὸ λαὸ καὶ ἔτσι ξανα-
διαβάσῃ τὰ ἱστορικὰ καὶ κλέφτικα τραγούδια, θὰ βρῆ ὅτι ἀπὸ τὴν
ψυχὴ τῆς κλεφτουριᾶς καὶ τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 21 δὲ λείπουν τὰ
ὑψηλότερα ἰδανικά.

Ἐπερνώντας μερικὰ δευτερεύοντα σημεῖα — ἄλλοιῶς ἢ βιβλιοκρι-
σία μου θάφτανε τὰ ὅρια νέας μελέτης — σταματῶ ἀκόμη σὲ λίγα ση-
μεῖα: Στὴ σ. 28 ὁ συγγραφέας λέει: «Στὴν ἡπειρωτικὴ Ἑλλάδα, ὅς
ἔχομε τὸ θάρρος νὰ τὸ ὁμολογήσομε, ἢ γυναικὰ δὲν ἐχτέλεσε κα-
νέναν ἀπὸ τοὺς προορισμοὺς ποῦ ἀνοίγονται μπροστά της. Δὲν ὑ-
πῆρξε ἡ ἴδια μιὰ δύναμη». Τοποθετώντας τὴ γυναῖκα σὲ μιὰν ἀνώ-
τερη βαθμίδα δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω ποιοὶ προορισμοὶ ἀνοίγονται
σήμερα μπροστά στὴ γυναῖκα. Ἐνα ὅμως ξαίρω ὅτι ἂν πάρουμε
στίχο μὲ στίχο τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ καὶ θελήσομε μ' αὐτοὺς
νὰ φτιασοῦμε μιὰν εἰκόνα τῆς γυναίκας θὰν τὴ ἴδουμε ἀνεβασμένη
πολὺ πρὸ ψηλὰ ἀπὸ τὰ σημερινὰ ἰδανικά. Ἡ γυναῖκα τοῦ δημοτικοῦ
τραγουδιοῦ ἐχτέλεσε ὅλους τοὺς προορισμοὺς, ποῦ ἡ ἀληθινὴ φύση,
κι' ὅχι ἡ μόδα, τῆς εἶχε ἀγαράσει. Καὶ πρῶτα-πρῶτα ὑπῆρξε μάννα.
Πῶς ἔφραξεν ὁ βλεπόμενος κἀκεῖ μέσα στὰ δημοτικὰ τραγούδια τὴν
τραγικὴ μορφὴ τῆς μάννας, εἴτε στὸ μοιρολόγι εἴτε στὸ τραγούδι
τῆς ξενιτειᾶς! Ἄν ὑπάρχῃ στὸ κόσμον τίποτα ἀληθινὰ ὑψηλὸ εἶναι

τὸ νὰ ἔχη κανεὶς γνωρίσει τὴ χαρὰ ἢ τὴν πίκρα τοῦ νὰ εἶναι πατέρας ἢ μάννα. Ὑστερα ἢ γυναῖκα εἶταν συχνὰ στὰ κλέφτικα τραγούδια ἐμφυχωτῆς στὸν ἀγῶνα καὶ σύντροφος τῶν κινδύνων (πρὸβλ. Πολίτη, σ. 12 ἀρ. 8). Ὅσο γιὰ τὴν καθημερινὴ ζωὴ ἢ γυναῖκα ὡς ἀγαπημένη ὑμνήθηκε μὲ συγκρατημένη ἔκφραση, ντροπαλὰ καὶ μέσα στὰ ἔρια τῆς φύσης, χωρὶς μεταφυσικὰ φαντασιοκοπήματα.

Στὶς τέσσαρες τελευταῖες σελίδες τῆς μελέτης τοῦ δ' Ἀλκις Θρύλος μιλεῖ γιὰ τὰ τραγούδια τοῦ χάρου, τῆς ξενιτειᾶς καὶ τὰ μοιρολόγια. Πολὺ ὀρθὰ σημειώνει ὅτι τὰ τραγούδια τοῦ χάρου εἶνε τὰ «δυνατότερα καὶ τὰ πιὸ αἰσθητικὰ, τὰ πιὸ ἁμορφα, τὰ πιὸ φρικιαστικὰ ἁμορφα δημοτικὰ μας τραγούδια» (σ. 29). Ἐν τούτοις βρίσκει ὅτι ὁ νεοελληνικὸς λαὸς δὲν ἀγάπησε τὴ ζωὴ γιὰ νὰ μισῇ τὸ θάνατο, ἀλλὰ ὅτι μισεῖ τὸ θάνατο ἀπὸ φόβο τοῦ ἴδιου τοῦ θανάτου, τὸ ζήτημα ἀπλώνεται πιὸ πολὺ κ' ἐρχόμαστε στὸ πρόβλημα, ποῦ ἐδῶ καὶ χρόνια ἔβαλε κάτου ὁ Σπυρίδων Ζαμπέλιος μὲ τὸ βιβλίον του. «Πόθεν ἢ κοινὴ λέξις τραγουδῶ;» γιατί, δηλαδή, ὁ ἑλληνικὸς λαὸς εἶναι ἀπαισιόδοξος. Πιστεύω ὅτι ἂν μιὰν μέρα μπορούσαμε ν' ἀκούσουμε ὑστερα ἀπὸ ἐθνικὴ εὐτυχία τὸ τραγούδι τοῦ νεοελληνικοῦ λαοῦ, τὸ τραγούδι αὐτὸ θάταν χαρούμενο. Πραγματικοὶ ἄνθρωποι ἐδημιούργησαν τὸ μοιρολόγι καὶ τὴν ἀπαισιοδοξία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Κάτου ἀπὸ ποιους ἄνθρωπους ἔζησε αὐτὸς ὁ λαός; — ἐμπόρεσε ποτὲ νὰ χαρῇ; — Νὰ σύντομα τί ἐγνώρισε ὁ λαός μας: τὴν ἀδικία, τὴν καταστροφή, τὴν αἰχμαλωσία, τὴ μάστιγα τῆς πειρατείας. Ὅταν θυμηθῇ κανεὶς ὅτι ὀλόκληρα χωριὰ δὲν ὑπάρχουν πιὰ ἀπὸ τίς ἀγριεὶς ἐπιδρομὰς τῶν πειρατῶν — θάξιζε ν' ἀναφερθῇ ἐδῶ ὁ λόγος τοῦ Μιχαήλ Ἀχομινάτου — θὰ καταλάβῃ ἂν μπορούσε ὁ νεοελληνικὸς λαὸς νᾶναι χαρούμενος κάτου ἀπὸ τὸ ἀδιάκοπο φάντασμα τῆς αἰχμαλωσίας καὶ τῆς καταστροφῆς. Δὲν ἔχουμε, λοιπὸν, στὴν περίπτωσιν αὐτὴ μιὰ ψυχικὴ ἀδυναμία τοῦ λαοῦ μας: τὰ λυπητερά τραγούδια του εἶναι μιὰ ἔκφραση καταστάσεων, ποῦ ὀρισμένοι ἱστορικοὶ ἄνθρωποι τὶς δημιουργήσαν.

(Ἔχει συνέχεια)

ΔΙΟΝ. ΖΑΚΥΘΗΝΟΣ

ΤΟ ΚΑΝΑΡΙΝΙ

Ἀπὸ τῆ σειρὰ «Ἀκουαρέλλες».

Μέσ' στὸ κλουβί, ἓνα πουλάκι, Καναρίνι. Τὰ ματάκια του δὲ στέκονται στιγμῇ. Κοιτοῦνε πότε δῶ, πότε κεῖ. Τρώει καναβούρι, νεράκι, — κι' ἔλο κελαϊδαί.

Καὶ φαίνεται εὐτυχισμένο. Σάμπως καὶ δὲ τὸ μέλλει ποῦνε φυλακισμένο στὸ κλουβί.

Πετάει ἀπ' τὸνα ξυλαράκι στ' ἄλλο. Κι' ἔλο κελαϊδαί.

Δυὸ σπουργίτια φάνηκαν. Ἐκατσαν στ' ἀπέναντι τὸ σπίτι. Κάτσανε κοντὰ-κοντὰ, στὸ πεζούλι τοῦ παραθυριοῦ. Ἀρχίσανε μιὰ μουσικὴ γλυκειά: τὰ στόματά τους ἤσανε σιμά...

Εὐτυχισμένο ζευγάρι!

Τὸ καναρίνι τὰ εἶδε, κ' ἔπαψε τὸ τραγούδι.

Στάθηκε στὴ θέση του ἀκίνητο.

Σὰ νὰ δακρῦσανε τὰ δυὸ ὑγρά ματάκια του. Ἐνας πόνος μῆλκε στὴ καρδιά του.

Τὰ σπουργίτια τὸ εἶδαν. Ἀξαφνα βγάλανε μιὰ φωνὴ καὶ πέταξαν. Πέταξαν ὀλέσια, καὶ χάθηκαν.

Ἴσως νὰ τὸ λυπήθηκαν, μὰ μπορούσαν νὰ τοῦ κάνουν τίποτε; Οἱ ἄνθρωποι εἶναι τόσο δυνατοί!

Καὶ τ' ἄλλο πρωῖνό, ἓνα κοριτσάκι πῆγε στὸ κλουβί του. Πῆγε νὰν τοῦ βάλει καναβούρι. Μὰ τὸ βρῆκε πεθαμένο. Τὸ κεφάλι του ἦτανε χωμένο στὶς φτερούγες του.

Τὰ δυὸ σπουργίτια, μὲ τὴν εὐτυχία τους, τὸ εἶχανε σκοτώσει.

Ἔτσι καμιά φορὰ, κάνουμε, στὸ πέρασμά μας, μόνοι μας, τίς πιὸ μεγάλες δυστυχίες, δίχως νὰν τὸ πάρουμε διόλου μυρουδιά.

1928.

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΙΟΥ

ΑΠΟ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΟΥ ΚΑΛΒΟΥ

ΙΤΑΛΙΚΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

Ὁ φημισμένος Φωσκόλιστης καθηγητῆς Cam. Antona - Traversi στὸ ἀρχεῖο τοῦ Κάλβου ἀνακάλυψε στίχους τοῦ ποιητῆ Ἰταλικά τὸν καιρὸ ποῦ βρισκόταν στὴν Ἀγγλία μετὰ τὸ χωρισμὸ του ἀπὸ τὸ Φώσκολο. Οἱ στίχοι αὐτοὶ εἶναι ἀπάντησις σὲ πρόσκλησιν τοῦ φίλου τοῦ Κάλβου Naldi, ποῦ τὸν καλοῦσε σὲ γεῦμα μὲ τοὺς ἀκόλουθους στίχους:

Calbo, ricordati ch' egli é un affare
Indispensabile quel di mangiare!

IL CALBO. Oggi immagino, non hai che fare:

IL CALBO. Come individuo non sei d'altare.

IL CALBO. Non so, qui recati dunque a pranzare.

Peró, prevengoti, non t'aspettare

Con un Lucullo di desinare.

Tu le Bucoliche dei ricordare,
E su quei limiti puoi calcolare
Ogni rimprovero, per risparmiare
A qui più in essere che nel parlare
Di te protestasi particolare
Amico ingenuo da comandare.

NALDI.

Pensa che pregoti non disturbare
Nulla, se stabile giro solare
Già altrove impegnati. Non l'alterare,
Fa insomma libero quel che ti pare!

Ἡ ἀπάντηση τοῦ Κάλδου εἶναι ἡ ἀκόλουθη :

Caro Naldi,
caldi caldi
mi son giunti i versi tuoi :
ma l'invito
tuo compito
non può aver gli effetti suoi.
Fu cortese
certo Inglese
d'invitarmi jeri sera.
Cosi volle
quella folle
Fortunaccia nera nera !
Sono grato
da un lato
a quell' Anglo del buon core;
ma sincero,
dirò il vero,
or vi vado con dolore.
Delle immense
regie mense
lascerei ben cento pria.
Non la cara,
tanto rara,
tua preziosa compagnia.
Ma la fiera
sorte nera
vuol che il duolo oggi m'ingoi,
e l'invito tuo compito
non può aver gli effetti suoi.

Ὁ Traversi ἀνακάλυψε ἀκόμα καὶ δύο ἄλλα χειρόγραφα τοῦ ποιητῆ: «Progetto di nuovi principj di Belle Lettere applicabili alle Belle Arti» καὶ «Apologia del suicidio» ποῦ θ' ἀναδημοσιέψουμε ἀργότερα.

ΣΠΥΡΟΣ ΜΙΝΩΤΟΣ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Λάβαμε τ' ἀκόλουθα βιβλία :

Ὁ Ζωγράφος Δ. Πελεκάσης καὶ τὸ ἔργον του.

Καλλιτεχνικὸ τεῦχος μὲ σκίτσο τοῦ ζωγράφου στὸ ξόφυλλο.

Προλογίζει ὁ κ. Μαρίνος Σιγούρος (τὸ γνωστὸ του ἄρθρο στὴ «Ν. Ἑστία»). Ἀπὸ τὸν ὠραῖο αὐτὸ πρόλογο πέρνομε : «Ναὶ δὲν εἶναι μόνο ζωγράφος, εἶναι καὶ ποιητῆς, καθὼς ἦταν καὶ ὁ Κουτούζης. Καὶ ὁ Μαρίνος Τζάνες ἐπίσης ἦταν ζωγράφος, ποιητῆς καὶ μουσικὸς.

Καὶ ἡ ποιητικὴ διάθεση τοῦ Πελεκάση φαίνεται στὶς εἰκόνες του, στὴ σύνθεση καὶ στὴν ἐκτέλεση. Ἐχουν τὰ ἔργα του μιὰν ἠθικὴν ὁμορφιά, μιὰν ἁρμονικὴν χαρὰ, μιὰ πνοὴν ἀγάπης, ποῦ ζωογονεῖ τὴν ἀσκητικὴν τέχνην τῆς βυζαντινῆς ἀγιογραφίας.

.....Στὶς πρωτότυπες συνθέσεις του εἶναι μοναδικὸς· νικᾷ τὸ χρόνο, καταργεῖ τοὺς αἰῶνες, ζωγραφίζει σήμερα ἁγίους, τοὺς ὁποίους ὅταν τοὺς ἐξετάζει κ' ὁ πῶς ἐμπειροτέχνης, δὲν μπορεῖ νὰ ὑποψιαστεῖ πὼς τὸ χέρι ποῦ τοὺς ἐδημιούργησε, κρατεῖ ἀκόμη τὸ χρωστῆρα καὶ δὲν ἔχει λιώσει ἀπὸ καιρὸ μέσα στὸν τάφο... Εἶναι ἓνα χέρι πνευματικὸ ποῦ κατορθώνει νὰ ἐκμηδενίξῃ, στὸ πείσμα τῆς Μοίρας, τὴν ἀντίσταση τοῦ σημερινοῦ καιροῦ.

Ἀκολουθεῖ μιὰ εἰσαγωγὴ τοῦ ζωγράφου : «*Λίγα λόγια τοῦ Καλλιτέχνη*», ποῦ λέει πολλὰς μεγάλας ἀλήθειες : «Εἶναι εἰκοσιπέντε τώρα χρόνια ποῦ κοπιᾶζω γιὰ τὴν τέχνη, χωρὶς νὰ μπορέσω νὰ πετύχω ὑλικὰς ὠφέλειαι, γιατί δὲν εἶμαι γι' αὐτὸ ἐπιτήδειος καὶ γιατί ἄφησα νὰ μοῦ διαφύγουν εὐνοϊκὰς περιστάσεις ποῦ μοῦ παρουσιάστηκαν... Ἡ ζωὴ μου ἐστάθη μιὰ τραγωδία μὲ πολλὰς σκηνὰς ποῦ θάκαναν κάθε ἄλλον νὰ παρατήσῃ τὴν τέχνην, ἀλλὰ κατὰ ἀνεξήγητο, μιὰ βαθύτερη ὡς φαίνεται δύναμις μοῦ διατήρησε τὴ ψυχικὴν μου ἀντοχὴν καὶ μπόρεσα μέσα στὶς τόσας συμφορὰς νὰ ἐκτελέσω τὰ πῶς ὠραία ἔργα μου. Κι' ἐστὶ μοῦ χρησίμευσε ἡ τέχνη σάν μιὰ ἀνακούφιση στὰ βάσανά μου». Μιλεῖ, κατόπι, γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο κατορθώνει νὰ παρουσιάζονται σάν παλῆὰ τὰ ἔργα του. Στὸ κατοπινὸ ἄρθρο «*Κοῖτες μεγάλοι ἀριστοτέχναι ποῦ ἐδόξασαν τὴν Ἑλληνικὴν τέχνην*» διηγεῖται πὼς διασώθηκαν ἡ ἱστορικὴ εἰκὼν τῆς *Ναυμαχίας τῆς Ναυπάκτου* καὶ ἡ πολυσύνθετος τῆς *Θείας Λειτουργίας*. Ἀκολουθοῦν εἰκοσι καλλιτεχνικὰς φωτογραφίαι ἀπὸ τὴν ποικίλῃ ἐργασία τοῦ Πελεκάση. Τὸ λαμπρὸ τοῦτο τεῦχος, ποῦ συσταίνομε σ' ὅλους τοὺς καλλιτέχνας, ἐρασιτέχνας καὶ φιλότεχνους, πουλιέται 100 δραχμὰς.—Οἱ συνδρομητῆς μας μποροῦν νὰ τὸ παραγγείλουν καὶ στὰ γραφεῖα μας.

Ἐπίσης λάβαμε τὰ βιβλία :

«*Σύγχρονος καὶ παλῆς ἱστορίας*» (Διηγήματα) τοῦ Γερ. Σπαταλά.

«*Ἐνανθία Καίση*» Δημ. Πασχάλη.

— «*Ἡ τελευταία ὥρα τοῦ σονέτου*» τοῦ Φ. Γιοφύλλη.

— «*The legend of America and other poems*» τοῦ Δημ. Μιχάλαρου.

— «Δόγος ἐπὶ τῇ ἑαρινῇ ἰσημερίᾳ καὶ τῇ ἐπετείᾳ τῆς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους ἀναστάσεως» τοῦ Διον. Π. Καλογεροπούλου.

Σημ.—Παρακαλοῦμε τοὺς συγγραφεῖς ποὺ μᾶς στέλνουν τὰ ἔργα τους, νὰ μᾶς στέλνουν δυὸ ἀντίτυπα, γιὰ νὰ μένει τὸ ἓνα στὴ Βιβλιοθήκῃ τῆς Ἀνθολογίας καὶ τᾶλλο νὰ στέλνεται στὸν κριτικὸ ποῦ θὰ τὸ κρίνει.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Λαβαίνουμε τὰ περιοδικά :

«Ἑλληνικά Γράμματα». Πολὺ ἐνδιαφέρον τὸ τεῦχος 1 Δεκεμβρίου. Ἐνα διήγημα τοῦ Νιρβάνα, καὶ «τὰ ἱστορικά τοῦ Νουμᾶ» ἀπὸ τὸν Πάνο Ταγκόπουλο κτλ. Στὸ δεκαπενθήμερο «Ἐνα γράμμα τοῦ Ψυχάρη πρὸς τὸν Σπ. Μελά». Εἶναι ἡ ἀπάντησις στὸ ἄρθρον τοῦ τελευταίου γιὰ τὴ γνωστὴ μελέτη τοῦ Ψυχάρη.—Συγκινητικώτατο γράμμα καὶ ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρον.—«Νέα Ἑστία».—«Νέος Δρόμος».—«Πνοή».—«Ἑλληνίς».—«Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις».—«Ἐθνικὸς Κήρυξ».—«Ἀγροτικὴ Ζωή».—«Νέα Ἐπιθεώρησις».—«Ἐρυθρὸς Σταυρὸς τῆς Νεότητος».—«Ἀλεξανδρινὴ Τέχνη».—«Ἅγιος Σπυριδίων».—«Τηλεγραφικὴ Ἐπιθεώρησις».—«Τὸ Φῶς» (Χανίων).—«Ἐπιστημονικὴ Ἠχώ».—«Μοῦσαι».—«Ἠχώ τῆς Κεφαλληνίας».—«Σύγχρονη Σκέψις».—«Ἀγῶνας τῆς Γυναίκας».—«Παρθενών».—«Μουσικὰ Χρονικά».—«Ἴσις».—«Ἀνάπλασις».—«Ροδάμανθος».—«Ἀναγέννησις».—«Νέος Οἰκογενειακὸς Ἀσπὴρ».—«I libri del giorno».—«Europa Orientale».—«Studi Senesi».—«Marzocco».—«Fierra Letteraria».—«Libre».

Ἐφημερίδες λαβαίνουμε τακτικά :

«Ἀγὼν» Παρισίων ποὺ μέσα ἐξακολουθεῖ ἡ μετάφρασις τῆς πολύκριτης μελέτης τοῦ Ψυχάρη «Μία χώρα ἡ ὁποία ἀπαρνεῖται τὴν γλῶσσαν τῆς».—«Νεολόγος».—«Τηλέγραφος».—«Ταχυδρόμος».—«Journal des Hellènes».—«Παρατηρητής».—«Ἐλῆα».—«Τελώνιον».—«Ἰθάκη».—«Παῖσι».—«Φῶς» τοῦ Ἀργινίου.—«Θάρος».—«Κέρκυρα».—«Κερκυραϊκὴ Ἑλπίς».—«Δύναμις».—«Ἐλευθερία».—«Ἐφημερὶς τῶν εἰδήσεων».—«Εὐρύπος».—«Κραυγὴ».—«Στεφανοῦ Ἑλλάς».—«Ἠχώ τῆς Μακεδονίας».—«Φωνὴ τῆς Κύπρου».—«Δωδεκανησιακὴ Αὐγὴ».—«Ναυπλιακὴ Ἠχώ».—«Μεταβολή».—«Κοινωνικὴ».—«Ἀπόλλων».

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Β'. ΤΟΜΟΥ

Στὸ δεύτερον χρόνον τῆς «Ἀνθολογίας» συνεργάστηκαν οἱ κ. κ. :

Ἄνδ. Ἀνδρεάδης, Μιχ. Ἀργυρόπουλος, Μ. Βάλσας, Θεόδωρος Βρίκος, Ἡλίας Βουτιερίδης, Σπύρος Βλαντιῆς, Fr. Guardione, Δ. Δάσης, Arnaldo Cervesato, Εἰρήνη Δεντρινουῦ, Ἑβτανησία, Διον. Ζακυθινός, Κ. Π. Καβάφης, Θράσος Καστανάκης, Δῶρης Κουβαράς, Ἀγλαΐα Κυρμιζάκη, Γ. Λαμπελέ, Μ. Μαλακάσης, Σίμος Μενάρδος, Ἄντ. Σ. Μάτεσις, Μαριέττα Μινότου, Σπύρος Μινώτος, Δ. Μπονικός, Ρίτα Μπούμη, Μυρτιώτισσα, Γρ. Εσνόπουλος, Angelo Ottolini, Ναπολέων Παπαγιωργίου, Ν. Πετιμεζᾶς-Λαύρας, Frederic Plessis, Ἀγγελος Σημηριώτης, Ἀγγελος Σικελιανός, Μαρτίνος Σιγούρος, Σωτήρης Σκίπης, Μάρκος Τσιριμώκος, Μιχ. Δ. Στασινοπούλου, Ν. Β. Τωμαδάκης, Παῦλος Φλώρος, Χρ. Χρηστοβασιλῆς.

Ἐπίσης δημοσιεύθηκαν σ' αὐτὸν τὸν τόμον ἀνεκδότα τοῦ Μικελί Ἀβλιχου καὶ κείμενα ἀπ' τὸ ἀνεκδοτὸ ἀρχεῖο τοῦ Καποδίστρια, τῇ εὐγενεῖ παραχωροῦσι τοῦ κ. Σπύρου Θεοτόκη.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

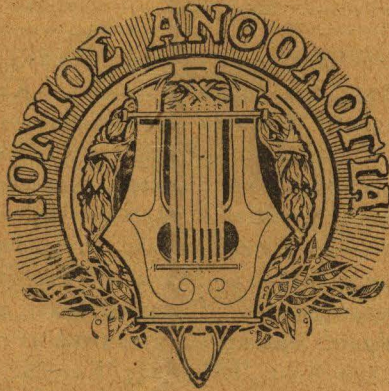
ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡ. 330.000.000
ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἀποκλειστικὸν προνόμιον ἐκδόσεως τραπεζικῶν γραμματίων.—Ἐκδόσις τοκοφόρων ὁμολογιῶν.—Καταθέσεις ἐν ὄψει ἀπλαῖ καὶ εἰς ἀνοικτὸν λογαριασμὸν.—Καταθέσεις διαρκεῖς καὶ ἐπὶ προθεσίμᾳ.—Καταθέσεις Ταμειυτηρίου.—Προεξοφλήσεις.—Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λογαριασμοὶ ἐπὶ υποθήκῃ.—Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λογαριασμοὶ ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἑλληνικῶν τίτλων.—Δάνεια καὶ ἀνοικτοὶ λογαριασμοὶ ἐπὶ ἐνεχύρῳ πολυτίμων μετάλλων.—Δάνεια ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων καὶ ἐνεχυρογράφων.—Πιστώσεις ἐναντι φορτωτικῶν.—Δάνεια πρὸς Δήμους, λιμένας καὶ ἕτερα νομικὰ πρόσωπα.—Συμμετοχὴ εἰς ἀνωνύμους Ἑλληνικὰς Ἐταιρίας.—Χορηγήσεις εἰς γεωργοκτηματίας καὶ συνεταιρισμούς.—Δάνεια πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον Ὑπηρεσία Ἐθν. Δανείων.—Ὑπηρεσία ἐντόκων γραμματίων Ἑθνικῆς Ἀμύνης.—Προμήθειαι διὰ λογισμὸν τοῦ Δημοσίου.—Ἀγορὰ καὶ πώλησις διαφόρων εἰδῶν διὰ λογισμὸν τοῦ Δημοσίου.—Ἐισπραξις δημοσίων προσόδων καὶ πληρωμῆ δημοσίων δαπανῶν.—Ὑπηρεσία Δανείων καὶ μετοχῶν διαφόρων Ἐταιριῶν.—Ἀγορὰ καὶ πώλησις ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος, χρυσῶν νομισμάτων καὶ ξένων τραπεζικῶν γραμματίων.—Ἐκδόσις καὶ πληρωμῆ τῶν πιστωτικῶν ἐπιταγῶν, ἐπιστολῶν καὶ ἐντολῶν πληρωμῆς.—Ἐκτέλεσις ἐντολῶν Χρηματιστηρίου.—Ἐισπραξις Ἀξιών.—Φύλαξις τίτλων αὐτοσίου χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ καὶ ἑλλογῶν ποσότητῶν ἐντικειμένων.—Φύλαξις κισωτικῶν ἀδήλου

Ἐξέλιον ποσότητῶν ἐντικειμένων.—Φύλαξις κισωτικῶν ἀδήλου
Ἐπιτελεσθέντων.—Ἑταιρία Χρηματοκιωτικῶν.
ΔΟΥΣΕΙΟ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΡΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ